

DEDE KORKUT H KAYELER

Düzenleme

Mine Öğretmen

1 Dirse Han O lu Bo aç Han

Hanlar Hanı Bayındır Han, yılda bir kez şenlik düzenleyip, bütün Oğuz beylerini konuk ederdi. Yine bir şenlik zamanı idi. Şenlikte, Han'ın emri gereğince, oğlu ve kızı olmayanlar kara çadırdaki kalacak, altına kara keçe döşenecek, kara koyun eti verilecekti.

Oğuz Hanlarından Dirse Han'ın hiç çocuğı yoktu. Bu yüzden onu kara çadıra yerleştirdiler. Sebebini sordu. " Çocuğın olmadığı için " cevabını alınca, yanında getirdiğı kırk yiğidi ile şölen yerini terk etti. O kırgınlıkla gelip hanımına acı sözler etti. Hanımı;

" Ona büyük bir şölen tertip etmesini, açları doyurmasını, çıplakları giydirmesini, hayır dualar almasını, bu dualar içerisinde birisinin kabul olabileceğini " söyledi.

Dirse Han, Hanımının dediğı gibi yaptı. Duaları kabul oldu. Bir erkek çocukları oldu. Çocuk büyüdü, gülbüz bir delikanlı oldu. On beş yaşına gelince, Bayındır Han'ın yiğitleri arasına karıştı.

Bir gün arkadaşları ile otururken, Bayındır Han'ın üç kişinin sağ yanından, üç kişinin sol yanından, demir kazıklarla zor zapt ettiği boğası, bunların elinden kurtulup sağa sola saldırmaya başlayınca, herkes kaçmış, Dirse Han oğlu ortada yapayalnız kalmıştı.

Boğa üzerine hücum edince, yumruğı ile alınının ortasına bir tane yerleştirdi, boğa yere devrildi. Kalkıp hücum etti, Sonunda, oğlan boğayı yendi. Böyle bir yiğitlik görülmemişti.

Dedem Korkut geldi, oğlanla beraber babasının yanına gitti, boy boyladı, soy soyladı, oğlanın adı ' Boğaç ' olsun dedi.

Dirse Han, oğluna Beylik verdi, taht verdi. Ancak, Dirse Han'ın kırk yiğidi bu durumu hazmedemediler. Baba ile oğlunun arasını açmak için yalanlar, dedikodular, asılsız haberler ürettiler. Sonunda, Dirse Han'ın oğluna düşman ettiler. Bir av sırasında, Dirse Han, oku ile oğlunu iki kürek kemiği arasından vurdu.İç i kan ağlaya ağlaya çadırına döndü. Hanımı, oğlum nerede diye sorunca, cevap vermedi. O kırk hain, " Oğlun iyidir, sağdır, avdadır " deyince, annesi yanına kırk ince belli kız alarak, oğlunu aramaya çıktı.Bu arada, Hızır gelmiş, oğlanın yarasını sıvazlamış, " Korkma oğul, dağ çiçeği ile ananın sütü sana ilaç olacak, iyileşeceksin " demişti.

Anası, oğlunun yanına varır, al kanlar içinde görünce, ağrıta durur. Oğlan sese uyanır ve Hızır'ın söylediklerini anlatır. Kızlar dağ çiçeği topladılar,Süt ile çiçekleri, yarasına sürdüler. Gizlice beyin otağının yakımlarına getirdiler. Aradan kırk gün geçti. Oğlan iyileşti, yine aynı yiğit oldu.

Kırk hain, oğlandan korktular. Dirse Han'ı kaçırıp, uzak ellerine götürdüler. Anası, bütün bu olanları oğluna anlattı. Oğlan, kırk yiğidini yanına alıp, namert kırk kişinin elinden savaşarak babasını kurtardı. Baba-oğul sarmaş dolaş oldular. Sonra yurtlarına döndüler. Bayındır Han, olanları duydu. Oğlana Beylik verdi, taht verdi. Dedem Korkut da geldi, tahtının tacının ulu, ömrünün uzun, kılıcının keskin olması için dualar etti...

2. Salur Kazan' ın Evinin Yağmalanması

Ulaş oğlu Bayındır Han' ın damadı, Salur Kazan ve adamları uzak yerlere ava gitmek için yurtlarından ayrılmışlardı. Casuslar, azılı eşkiya Şökli Melik' e haber verdiler. Şökli Melik Salur Kazan Han' ın otağına baskın yapıp oğlu ve adamlarını esir aldılar. Ne varsa yediler, yaktılar, yıktılar.

Salur Kazan Han' ın tüm bu olanlardan haberi yoktu.

Şökli Melik ve adamları yaptıkları tüm kötülüklerde yetinmeyip, Kazan Han' ın başında çobanları olan sürüsünü de yok etmek için saldırdılar. Lakin çoban yiğit ve akıllı idi. İki kardeşi ile bütün tertibi almış idi. Sapanı ile bütün saldırganların çoğunu telef etti. Bu arada kendi kardeşleri de şehit olmuştu.... Salur Kazan Han, o gece rüyasında bir kabus gördü.

Kara kuduz kurtlar, kara kargalar hep hanesine saldırıyorlardı. İçi rahat etmedi. Adamlarını av yerinde bırakıp, atına atlayıp, üç gün yol sürüp, obasına vardı. Durumu görünce, kanlı gözyaşları döktü. Sonra da kafirlerin peşine düştü.

Bu arada Şökli Melik, adamları ile yiyip , eğleniyordu:

Tam bu sırada, Salur Kazan ve Karaca Çoban, Şökli Melik' in otağına varmışlardı. Salur Kazan Han, Şökli Melik' e seslenerek,

" Bütüm aldıklarım senin olsun, bana anamı ver. " deyince,
Şöklı Melik:

vermeyeceğini söyledi. Bu esnada, Salur Kazan Han' ın kardeşi Kara Göne, Deli Dünder, Kara Budak, Hemid, Şer Şemseddin, Boz Aygırlı Beyrek, Bay Yiğenek... ve nice yiğitler yetiştiler. Yalın kılıç düşmana giriştiler. On iki bin kafir kılıçtan geçirildi. Beş yüz Oğuz yiğidi şehit oldu.

Salur Kazan Han, bütün sevdiklerine kavuştu...

Dedem Korkut geldi, görelim ne söyledi:

" Hayır, dua edeyim Han' ım. Karlı kara dağların yıkılmasın. Gölgele kaba ağaçların kesilmesin, güzel suyun kurumamasın, her şeye gücü yeten Tanrı, seni mert olmayana muhtaç etmesin. Ak boz atım sendeletmesin, işlettiğinde kara çelik öz kılıcım körelmesin. Dürtüşürken ala mızrağın kırılmasın, ak sakallı babamın yeri cennet olsun, ak saçlı anamın yeri cennet olsun. Sonunda tertemiz imandan ayırmasın, amin diyenler Tanrı' nın ak yüzünü görsün, ak alnında beş kelime dua kıldık, kabul olsun: Tanrı' nın verdiği umudun kırılmasın, derleyip toplansın, günahınızı adı güzel Muhammed Mustafa yüzü suyuna bağışlayın Han' ım hey! "

3. Kam Büre Bey Oğlu Bamsı Beyrek

Hanlar, oğulları ile birlikte Bayındır Han'ın otağında toplanmışlardı. Bunu gören Kam Büre ağladı. Niye ağladığı sorulunca da:

" Bir oğlum yok ki soyumu devam ettirsin, Han' ıma hizmet etsin, bunun için ağlıyorum. "

Bütün Hanlar, Kam Büre için dua ettiler. Kam Büre' nin bir oğlu oldu. Busırada Bay Bican' ın da bir kızı oldu. Oğlanı ve kızı beşik kertmesi yaptılar. Kam Büre' nin oğlu, büyüdü on beş yaşında güzel bir delikanlı oldu. Adını alma zamanı gelmişti.

Bezirganların(tüccar) kervanını çapulcular soymuş, bezirganbaşı canını zor kurtarmıştı. Bezirganbaşı vara vara, Kam Büre oğlunun çadırının olduğu yere kadar geldi. Durumu anlattı. Oğlan, yanına Bezirganbaşını katıp, eşkıyaların peşine düştü. Bir yerde onları eğlenirken yakaladı. Daldı ortalarına. Hepsini çil yavrusu gibi dağıttı. Bütün malları kurtardı. Bezirganbaşı ondan ne isterse almasını isteyince bir boz aygır, bir gürz(topuz, tokmak) ve bir yay seçti. Bezirganbaşı onları, Kam Büre Hanın oğluna getirdiklerini söyledi. Oğlan sesini çıkarmadı vardı babasının yanına.

Bezirganbaşı ve adamları geldiler. Oğlanı Kam Büre' nin yanında görünce çok şaşırdılar, varıp önce onun elini öptüler. Kam Büre bu işe çok kızdı. Lakin, olanları anlayınca çok sevindi. Oğluna ad koyma zamanı gelmişti. Bütün beyler toplandılar.

Dedem Korkut geldi, boy boyladı, soy soyladı:

" Adını Bamsı Beyrek koyalım " dedi.

Hep beraber dualar edildi. Bütün Beyler ve Bamsı Beyrek, bir gün ava çıkmışlardı. Bir Ala geyiği kovalayan Bamsı Beyrek, bir kırmızı çadır gördü. " Bu kimdindir ? " diye merak etti. Banu Çiçek:

" Ne arıyorsun ? " diye sordu.

" Beşik kertmem Banu Çiçek' i arıyorum " deyince, " Ben onun dadısıym yarışta, ok atmada ve güreşte beni yenersen ancak onu görebilirsin " dedi. Kabul etti. Bamsı Beyrek kızı yendi. Kız dedi ki " Banu Çiçek benim. "

Oğlan parmağındaki yüzüğü çıkarıp, kızın parmağına takarak nişanı yaptı. Sonra vardı babasının otağına(çadır) olanları anlattı.

Lakin kızın abisi Deli Kaçkar, kardeşini isteyen öldürmekle ün yapmıştı. Bu işe bir çare düşündüler. Dedem Korkut' u bu işi çözmesi için görevlendirdiler. Dedem Korkut yollara düştü. Vara vara, Deli Kaçkar' ın yol üstündeki otağına geldi. Dileğini söyledi.

Deli Kaçkar çok kızdı. Kılıcını çıkarıp Dedem Korkut' a vurmak için kaldırdı. Dedem Korkut " Elin Kurusun " diye beddua edince, eli kurudu. Bu sefer Dedem Korkut' a yalvar yakar oldu. Dedem korkut, dua etti eli eski haline döndü...

Bu sefer de Deli Kaçkar, kızı vermek için bin at, bin deve, bin koç, bin kulaksız köpek, bin pire istedi. Dedem Korkut geldi, Kan Büre' ye söyledi. Hepsini tamam ettiler.

Dedem Korkut bunları alıp, Deli Kaçkar' ın yanına vardı. Deli Kaçkar' a oyun edip, pirelerin içine koydu. Deli Kaçkar, yalvar yakar olunca, onu saldı.

Uzatmayalım, düğün oldu. Ancak, gece yarısı, Bamsı Beyrek uykuda iken, Banu Çiçek' te gözü olan Bayburt Hisarı Beyi saldırıp, Bamsı Beyrek ile otuz dokuz yoldaşını esir aldı.

Han Beyrek, Deli Dünder, bütün Oğuz Beyleri karalar bağladılar. Bunu işiten, bütün eş, dost, yaren hep karalar giydiler... Bamsı Beyrek' in izi bir türlü bulunamadı...

Aradan on altı yıl geçti.. Yalancı oğlu Yalancuk, Bamsı Beyrek' in kendisine hediye ettiği gömleği, kana bulayıp, babasına götürdü. Onları, oğullarının öldüğüne inandırdı. Arkasından Banu Çiçek ile evlenecekti. Bir gün, Bamsı Beyrek' in babasından öğütlü olan bezirganlar, Bayburt Hisarı' na uğradılar. Baktılar ki, şölen var. Bamsı Beyrek' e de kopuz çaldırıyorlardı. Bamsı Beyrek'i bezirganları(tüccar,esnaf) tanıdı. Onlarla şair dilince konuşarak, bütün sevdiklerinin sağ olduğunu, Banu Çiçek' in ise Yalancı oğlu Yalancuk ile sözlendiğini öğrendi. Hem kendisi, hem de otuz dokuz yoldaşı ağlaya ağlaya bir hal oldular.

Bayburt Hisarı' nın kızı olanları öğrenince, Bamsı Beyrek' in kaçmasına yardım etti. Yolda atını bulup bindi. Tam da, Banu Çiçek ile Yalancı oğlu Yalancuk ' un düğün şöleni olurken, yurduna vardı. Fakir biri kılığında idi. Kızlar, acıyıp karnını doyurdular. Kılığı düzelsin diye verdikleri Bamsı Beyrek' in kaftanını, giyince hemen tanır oldular.

Bamsı Beyrek, kaftanı giymekten vazgeçti. Eski elbiselerle düğünün içine girdi. Ok atıyorlardı. Aldı Yalancı oğlu Yalancuk' un yayını, bir çekmede parça parça etti. Bamsı Beyrek' in yayı ile okunu getirdiler. Bir atışta yüzüğü parçalandı. Bütün Oğuz Beyleri buna sevinip, gülüşüler. Oğuz Hanı:

" Dile benden ne dilersen " diye buyurdu. " Karnımı doyurmak isterim " dedi. Han dedi ki: " Bir günlük beyliğim, onun olsun. " Öyle oldu. Bamsı Beyrek, yemek yedi, şölen oldu. Banu Çiçek Bamsı Beyrek' i tanıdı. Babasına koşup müjdeyi verdiler. Gözleri kör olmuştu. " Parmağını kanatsın, gözüme sürsün, oğlum ise gözüm açılır " dedi. Öyle yaptılar, gözleri açıldı.

Yalancı oğlu Yalancuk bunu haber alınca kaçtı. Bamsı Beyrek peşine düştü, yakaladı. Aman dileyince bıraktı. Yiğitleri ile birlikte Bayburt Hisarı' na yollandılar. Cümle Oğuz Beyleri ardından devam ettiler. Yaman savaş oldu. Bayburt Hisarı zapt edildi...

Beyrek, Bayburt Hisarı' nın kızını aldı, gelin getirdi. Kırk gün kırk gece düğün yaptılar.

Dedem Korkut geldi. " Bu Oğuz Destanı Bamsı Beyrek' in olsun " dedi.

4. Kazan Bey'in Oğlu Uruz'un Tutsak Olması

Kazan Bey, bir gün bir şölen tertip etti. Doksan üç bin Oğuz yiğidi. Kazan Bey, sağına baktı güldü, soluna baktı güldü, karşısına baktı ağladı. Çünkü karşısında, yaşı on altı olmasına rağmen, halen yiğitliğini ispatlamamış olan oğlu duruyordu. Oğlu bu duruma çok üzüldü. Babasına: " Ne dedin de yapmadım ? " dedi. Kazan Bey " Madem öyle " deyip, yanına oğlunu ve üç yüz kızanını da alıp ava çıktı. Meğer av bölgesinde casuslar varmış. Kara Tatyay Kalesi Tekfuruna haber verdiler. On altı bin askeri ile bizim üç yüz yiğide saldırdılar.

Kazan Han, oğlunu savaştan ırak tutmuş idi. Lakin Uruz oğlan ve kırk arkadaşı, kafiye bir ucundan saldırıp, yaman savaş verdiler. Ancak, Uruz esir düştü. Babasının bundan haberi yoktu. Evine döndü. Hanımı baktı oğlu Uruz yok, başladı ağıda... Kazan Han da deliye döndü. Yiğitlerini alıp, hızla av yerine vardı. Baktı ki yaman savaş olmuş, oğlunu bulamadı. Anladı ki tutsak düşmüş. İzleri takip etti.

Kafirler Kanlı Kara Dervent' te konaklamış, Eğleniyorlardı. Kazan Bey varınca fark ettiler. Oğlan dedi, " Elimi kolumu çözün, babamla ben konuşayım. " Çözdüler. Oğlan, geri dönmesi için babasına yalvardı. Babası kabul etmedi. Kafiye saldırdı. Babası gözünden yaralandı, uçurumdan düştü...

Hanımı Burla Hatun dayanamamış, yiğitler ile yola çıkmıştı. Oğuz Beyleri de dayanamamış yola çıkmışlardı. Hepsi tek mil gavurun üstüne vardılar. Yaman savaş ettiler. Kafirler helak oldu. Bütün malları Oğuz beylerinin eline geçti. Kazan Han, ölmemiş yoldaşlarına katılmıştı. Hep birlikte Uruz' u kurtardılar.

Yurtlarına dönüp, güzel bir şölen ettiler. Dedem Korkut da oradaydı. Yine çaldı, yine söyledi. Ne söylediyse, güzel söyledi...

5. Duha Koca Oğlu Deli Dumrul

Oğuz' da bir Deli Dumrul vardı. Bir kuru çayın üzerine köprü yaptırmış, geçenden otuz üç akçe, geçemeyenden döve döve kırk akçe alır idi. " Var mı benden güçlüsü " diyerek de meydan okur idi. Bir gün köprünün yakınında bir genç öldü. Sahipleri " Azrail' in gencin canını aldığı " söylediler. Deli Dumrul Azrail' e meydan okudu. Bu Allah' ın gücüne gitti. Azrail' i, Deli Dumrul'a gönderdi.

Deli Dumrul, kırk arkadaşıyla yemekte iken, Azrail gelip kıstırdı. Deli Dumrul şaşırды. Azrail olduğunu anlayınca, kılıcını çekip saldırdı. Azrail bir güvercin oldu. O da atla peşine düştü. Bir iki güvercin öldürdü. Dönerken, Azrail atını ürkütünce, yere kapaklandı. Başı, gözü yarıldı. Azrail gelip tepesine çöktü. Deli Dumrul şimdi gürlemiyor, hırıldıyordu:

" Bre Azrail aman, Tanrı' nın birliğine yoktur güman, canımı alma Azrail " diyerek af diledi. Azrail de " Benden af dileyeceğine, Allah' tan dile " dedi. Deli Dumrul da başladı Allah' a yalvarmaya:

" Yücelerden yücesin kimse bilmez nicesin

Güzel Tanrı

Nice cahiller seni gökte arar, yerde ister

Sen kendin müminlerin gönlündesin Ölümsüz güçlü Tanrı,

Benim canımı alırsan sen al

Azrail' in almasına izin verme "

Bu yalvarmalar Allah' a hoş geldi. Azrail' e dedi ki:

" Bu deli canı yerine can bulsun, hayatı bağışlansın. " Azrail bunu Deli Dumrul' a ilette.

Deli Dumrul, önce yaşlı ana ve babasına gidip, kendi canı yerine, canlarını vermelerini istedi. Kabul etmediler.

Vardı hanımının yanına, hanımı " Canım sana feda olsun " deyince, Deli Dumrul, Allah' a yalvardı:

" Yüce Tanrı Ulu yollar üzerine İmaretler yaptırayım senin için Çıplak görürsem giydireyim, Senin için Alırsan ikimizin canını birlikte al Bırakırsan ikimizin canını birlikte bırak İyiliği çok, güçlü Tanrı. "

Tanrı, Azrail' e Deli Dumrul' un anasının ve babasının canını almasını, Deli Dumrul ile eşini de yüz kırk yıl ömür verdiğini söyledi.

Dedem Korkut geldi, boy boyladı, soy soyladı, ne de güzel söyledi.

6. Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı

Oğuz zamanında, Kanlı Koca isminde bir gürbüz er; onun da, Kan Turalı isimli yiğit bir oğlu vardı. Oğluna:

" Gelsen evlendireyim " dedi.

Oğlu, iyi de:

" Benden hızlı, benden nişancı, benden kuvvetli bir kız isterim " deyince, babası:

" Oğlum sen kız istemiyor, yavuz bir yiğit istiyorsun " diye cevap verdi. Kan Turalı çıktı kız aramaya. Koca Oğuz illerini gezdi, bir tane dahi istediği gibi bulamadı.

Trabzon Tekfurunun tam da böyle bir kızı vardı. Lakin kız almak için üç tane canavarı yenmek lazımdı. Nice gençler, diğer canavarları yenememiş idi. Kan Turalı:

" Ben bu canavarları öldürür, bu kızı da alırım " diyerek babasından izin istedi. Babası, oğlu vazgeçsin diye çok diller döktü. Amma ne mümkün ? Çaresiz razı olup, şans diledi.

Kara Turanlı, kırk yiğit yoldaşı ile Trabzon iline vardı. Tekfur' un adamları beylerine haber verdiler. Bey onları çağırıp, ağırladı. Kan Turalı, " Ne için geldiniz " sualine, " Allah' ın emri ile kızınızı almaya gelmişim " diye cevap verdi.

Tekfur' un kızı, Kan Turalı uzaktan gördü. " Keşke babam razı olsa da şu oğlana varsam " dedi.

Ortaya Kara Boğa canavarını getirdiler. Bunu gören Kan Turalı yoldaşları ağlaştılar. Kan Turalı " Ne ağlaşırsınız, verin gürzüümü/topuz " deyip, Boğa ile kavgaya tutuştu. Nice boğuşmadan sonra, Boğayı yere çaldı, getirip Tekfur' un önüne koydu.

Bu sefer, karşıma bir aslan çıkardılar. Onun da hakkından geldi... Yetmedi, canavar deveyi üzerine saldılar. Kan Turalı onu da yendi... Tekfur, " Bu yiğidi çok sevdim, kızımı da verdim " dedi. Ateşler yakıldı, yemekler yapıldı. Kan Turalı ile kıza düğün yapılacaktı. Kan Turalı, " Anamın babamın elini öpmeden evlenmem " deyip, atına atladı ve baba yurduna geldi.

" Babama haber salın, yiğit oğlu geldi " diye ünleyip, beklemeye başladı. Bu arada Tekfur' un kızı, kılıç kuşanıp yiğidinin peşine düşmüştü. Tekfur' un kızı, kılıç kuşanıp yiğidinin peşine düşmüştü. Tekfur' un kendisi de kızını vermekten caymış, altı yüz askeri ile o da, oğlanın peşine düşmüştü.

Kan Turalı yorgunluktan uykuda idi. Kız babasının adamlarından önce yanına vardı. Tekfur' un adamları gelip, etraflarını sarınca, yiğidini uyandırdı. Birlikte savaştılar. Selcan Hanım, epeyce düşman hakladı. Döndü geldi, Kan Turalı yok. Bu sırada, Kanlı Koca ve hanımı, savaş yerine varmışlardı. Baktılar oğlan yok, bir yiğit kız var. Kız, onların kim olduğunu anladı. Hep beraber yürüdüler.

Kız baktı, ilerde bir kavga var. Anladı ki Kan Turalı oradadır. Kavganın üstüne vardı, düşmanı önüne kattı. Düşman neye uğradığını şaşırды. Kan Turalı ile Selcan Kız böylece bir kere daha kavuştular... Beraber Kanlı Koca' nın yanına vardılar...

Toylar edildi, düğünler yapıldı. Dedem Korkut geldi, boy boyladı, soy soyladı, güzel sözler söyledi.

7. Kazılık Koca Oğlu Yiğenek

Bayındır Han' ın veziri Kazılık Koca, Bayındır Han' dan, sefere çıkması için izin istedi. Han izin verdi. Kazılık Koca ve adamları, günler geceler boyu yol gittiler. Karadeniz kıyısında Düzmürd Kalesi' ne vardılar. Bu kalenin tekfurı çok yaman biri idi. Kalesinden çıkıp, Kazılık Koca' yı esir aldı. Aradan on altı yıl geçti.

Kazılık Koca' nın sefere çıktığı vakit, bir yaşında bir oğlu vardı. Yaşı on altısına gelince, tesadüfen babasının tutsak olduğunu öğrendi. Bayındır Han' ın huzuruna varıp, babasını kurtarmak için, izin ve asker istedi. Bayındır Han, beyleri topladı. Birkaçına görev verdi. Beyler ve oğul, amcası Emen de dahil, hep birlikte Düzmürd Kalesi' nin dibine kadar varıp konakladılar.

Tekfur kalesinden çıktı, teke tek kavga istedi. Yirmi dört Oğuz Beyisıra ile Tekfur' un karşısında yenik düştürler. En son Yiğenek oğlan, Tekfur ile kapıştı. Allah' ın izni ile Tekfurı yendi. Babası serbest kaldı. Baba-oğul, sarılıp koklaştılar. Kaleyi ele geçirip, Bayındır Han' ın mülküne kattılar.

Dedem Kokut geldi, destanı söyledi. Bu destan oğul Yiğenek' in olsun dedi.

8. Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi

Bir gün Oğuz üzerine düşmanlar gelip, bir karışıklık çıkarıp kaçtılar. Bu esnada, Aruz Koca'nın yere düşen oğlunu, bir aslanlık kapıp kendi yuvasına götürdü. Aradan yıllar geçti. Aslana benzer bir adam, kürekli Oğuz atlarına saldırıyordu. Aruz Koca anladı ki bu oğludur. Oğlanı tutup getirdiler. Yedirdiler, içirdiler, lakin durmayıp kaçtı. Kaç defa getirdilerse, o kadar kaçtı. En son Dedem Korkut konuştu, adını da Basat koydu. Basat, kaçmaktan vazgeçti.

Bir gün Oğuz yaylaya göçtü. Bir peri kızı yaylaya bir paket bıraktı. Paket, vurdukça büyüdü. İçinden bir göz ü tepesinde olan bir yaratık çıktı. Aruz Koca, Bayındır Han'a dedi ki:

Han'ım, ver bunu benim Basatla beraber büyüteyim" Han izin verince, alıp evine getirdi. Bir süt anne tuttular. Sütle beslemeye karar verdiler. Ancak, günde bir kazan süt yetmiyordu. Büyüdükçe, ele avuca sığmaz bir yaramaz oldu. Bütün oba elinden yaka silkti.

Aruz Koca, onu evden kovdu. Anası, gelip Tepegöz'ün Parmağma bir yüzük taktı. Bundan sonra onu kılıç kesmeyecek, ok batmayacaktı.

Tepegöz eşkıyalığa başladı. Üstüne nice savaşçılar vardı, baş edemediler. Cümle Oğuz ilini haraca bağladı. Her kapıdan hizmetçi aldı. Sıra Basat'a geldi. Babasının, anasının elini öpüp helalleşti. Tepegöz'ün yakınına gelince, birkaç ok attı, çarptı kırıldı. Tepegöz farkına varıp, Basat'ı tuttuğu gibi, çizmesinin içine koydu. Sonra da uyudu. Basat baktı sadece gözünde et var. Kızgın şiş et olan yere soktu.

Tepegöz den bir ses çıktı ki yerler, gökler inledi. Basat kaçtı, Tepegöz peşine düştü. Bir ağla girdi, koyun kılığına girip kaçtı. Tepegöz ne yaptıysa, Basat ile başa çıkamadı. En sonunda, Basat Tepegöz'ün kendi kılıcıyla boynunu vurdu. Cümle Oğuz Basat'ı takdir etti. Dedem Korkut da gelip boy boyladı, soy soyladı, Basat için güzel sözler söyledi.

9. Beğil Oğlu Emre

Bayındır Han yine otağını kurdurmuş, gelen hediyeleri alır idi. Ancak, çok üzüntülüydü. Soranlara, "Hediyeler az, ben şimdi bu beylere ne vereceğim" dedi. Gürcistan haracı olan bir at, bir kılıç ve bir çomağı, Beğil Beye verip, onu sınır kumandanlığına atadı. Beğil bu görevi çok iyi yaptı. Bayındır Han onu onurlandırdı.

Bir gün, Beğil Bey ava çıktı. Vurduğu bir geyiğin peşinden giderken, ayağı kırıldı. O halde, güç bela obasına vardı. Çok geçmeden, kırılan ayağı bütün obanın dilindeydi... Beğil'in elinden bizar olan düşmanlar, bunu fırsat bilip Beğil'in obasına saldırı hazırlığına giriştiler.

Beğil'in bundan haberi olunca, derin üzüntüye kapıldı. Babasının bu halini gören oğlu, durumu öğrenince, "Ben nasıl bir evlat olayım da, babamın yerine savaşmayayım" diyerek, babasının atına bindi, kılıcını kuşandı, yayını taktı...

Kâfirler Beğil Bey'in atını tanıyorlardı. Binicisinin de onun oğlu olduğunu öğrendiler. Üzerine vardılar. Oğlan kavgada yenildi. Allah'a yalvardı. Allah Cebrail'e, "Bu kuluma kırk yiğidin gücünü verdim" dedi. Bu sefer, oğlan kâfiri yerdenyere vurdu. Kâfir, Beğil'in dinini kabul etti.

Babası oğluna, karşı kara dağdan yayla, at sürüsünden verdi. Dedem Korkut geldi, bu Oğuzname'yi söyledi. Adı "Begü Oğlu Ermen olsun" dedi.

10. Uşun Koca Oğlu Segrek

Oğuz devrinde iki oğlu olan, Uşun Koca İsimli bir bey vardı. Bir oğlunun adı Egrek idi. Hiç cenk etmemişti. Bu yüzden kınıyorlardı. Bir gün cenk etmeye karar kıldı. Adamları ile birlikte kâfir üstüne yürüdü. Şirigüven illerinden Gökçedeniz'e kadar yağmaladı. Bolca ganimet dağıttı. Kâfirler boş durmadılar. Bir gece baskın edip, Egrek'i esir aldılar.

Egrek'in Segrek isimli bir kardeşi vardı. Ağabeyinin tutsak olduğunu duyunca, "bana durmak haram" dedi. Anası yalvardı olmadı, babası öğütledi durmadı. En sonunda, ayağı bağlansın diye evlendirdiler.

"Ağabeyimin yüzünü görmeyince, ölmüşse intikamını almayınca, bana rahat yok", dedi.

"Bir yıl beni bekle, gelmezsem kime istersen ona var" deyip, babasının anasının elini öpüp, yola düştü...

Yolda kâfirin çobanlarını vurup, sürüsüne el koydu. Kâfirin başına haber verdiler. Atmış adamı ile oğlanın üs tüne geldi. Oğlan uyuyordu ama atı onu uyandırdı. Oğlan kalkıp kâfirin üzerine yürüdü, onları yendi. Arkadan yüz kişi ile gelip saldırdılar, oğlan yine onları yendi. Baktılar çare yok, kardeşi Egrek'i zindandan çıkarıp, emrine üç yüz adam verip kardeşinin üzerine saldı. Segrek yine uyuyordu. Egrek yanına kadar vardı. Baktı baş ucunda kopuzu var. Kopuzu aldı ve çalıp söylemeye başladı. Segrek uyanıp, elini kılıcına attı.

"Dedem Korkut ve abim Egrek hakkı için, kopuz çalmasaydın seni öldürürdüm" deyip, kopuzu elinden aldı.

Karşılıklı söyleşmeye başlayınca, kardeş olduklarını anladılar. Sarılıp kucaklaştılar.

İki kardeş bir olup, kâfire yaman saldırdılar. Önüne katıp kovaladılar. Sürüsünü ele geçirip alıp Oğuz iline getirdiler. Baba ocağı, bayram yerine döndü. Egrek'e de bir kız alıp, çifte düğün ettiler.

Dedem Korkut geldj boy boyladı, soy soyladı. Bu hikâyeyi aynen böyle söyledi.

II. Salur Kazan'ın Tutsak Olup Oğlu Uruz' u Çıkarması

Kazan Han, Trabzon Tekfur'u'nun kendisine gönderdiği şahin ile avlanmak için emir verdi, hazırlıklar yapıldı, ava çıkıldı. Şahini saldılar. Peşinden de atları ile gittiler. Şahin düşman sınırlarına girmişti, bizimkiler de girdiler. Nihayet bir yerde konaklayıp uyudular. Baskın oldu. Kâfirler Kazan'ın yirmi beş erini şehit edip Kazan Bey'i de tutukladılar.

Bir kuyuya attılar.

Bir gün gelip, "Bizi öv, seni serbest bırakalım" dediler. "Oğuz erenleri dururken, sizi övmem" dedi. Yeniden bir domuz ahırına hapsedtiler. Kimse izini bulamadı...

Aradan yıllar geçti. Oğulcuğu Uruz büyüdü, delikanlı oldu. Lakin Bayındır Han'ı babası sanıyordu. Bir gün, adamın biri ona laf atarak "Senin baban Kazan Han'dır, o da Tuman Kalesi'nde hapistir" deyince gerçeği, sorup Öğrendi. Tabii ki, yerinde duramaz oldu.

Oğuz beyleri de birlik oldular, hep beraber Tuman Kalesi'ne doğru yola çıktılar. Yalnız, savaşçı değil, tüccar kılığındaydılar. Yol üzerinde bir kaleyi zapt ettiler. Düşman ayaklandı. Tekfur'un başkanlığında toplandılar. Çare olarak Kazan Han'ı zindandan çıkarıp, hasımlarının üzerine saldırtmada karar kıldılar. Varıp Kazan Han'a, "Üstümüze bir düşman geldi, bunların hakkından ancak sen gelirsin" deyip, güzelce tam teçhizat silahlandırdılar.

Kazan Han meydana çıktı. Baktı Oğuz beyleri gelmiş, savaşmak için sıra sıra dizilmişler. Gelenler Kazan Han'ı tanımadılar. Sıra ile karşısına çıkan Oğuz beylerini usûlünce, canlarını fazla yakmadan yendi.

En sonunda oğlu Uruz, babasına hücum etti. Yaman vurup, omzundan yaraladı. Bir daha vuracaktı ki, babası " Oğlum, ben senin babanım " dedi. Uruz o an attan indi, babasının elini öptü. Cümle Oğuz beyleri sıra ile Kazan Han' ın elini öptüler. Sonra hep birlikte kafire saldırıp, kalesini zapt ettiler...

Obalarına döndüklerinde, yedi gün yedi gece, düğün ettiler, toy ettiler. Dedem Korkut geldi, o da düğüne katıldı...

12.Dış Oğuz' un İç Oğuz' a Asi Olup, Beyrek' in Ölmesi

Üç ok ile Boz ok toplandığı zamanlar, Kazan Han birlikte yağmalama yaptılar. Yine bir yağmalattırma sonrası Dış Oğuz beylerinden Aruz Emen ve Kalan Beyler " Biz niye katılmadık " deyi Kazan Han' a düşman oldular. Kendileri yetmezmiş gibi, Beyrek' i de çağırıp, aralarına katılmasını istediler.Beyrek:

" Ben Kazan Han' ın çok ekmeğini yemişim, ona düşman olmam " deyince, saldırıp tepelediler...

Beyrek' in ana, babasına ölüm haberi gidince deli divane oldular. Kazan Han duyunca, yedi gün ağladı, odasından çıkmadı. Sonra, hep birlikte hazırlanıp Dış Oğuz' a harbe gittiler.

Dış Oğuz' un başı Aruz Bey ile Kazan Han kapıştılar. Kazan Han, Aruz Bey' i öldürdü. Bunun üzerine bütün Dış Oğuz Beyleri, Kazan Han önünde diz çöküp yeniden biat ettiler, af dilediler. Kazan Han cümlesini affetti...

Kazanlar kuruldu, şölenler edildi. Dedem Korkut geldi, sazlar çaldı, türküler söyledi...